

نمایش با آندرسن

موضوع: بررسی قابلیت‌های نمایش عروسکی در آثار

هانس کریستیان آندرسن

دانشجو: توران کولیوند

استاد راهنما: جواد ذوالفقاری

دانشگاه تهران، دانشکده هنرهای زیبا گروه آموزشی

هنرهای نمایشی

کارشناسی: نمایش عروسکی

سال تحصیلی: ۳-۱۳۷۲

صفحات: ۱۰۰ صفحه

تهیه و تلخیص: آرزو انواری

نوشت. نخستین افسانه‌هایی که آندرسن نوشت، براساس داستان‌های عامیانه آن زمان بود. اما آندرسن آن‌ها را همان‌گونه که بودند، بازگو نمی‌کرد. او این داستان‌ها را چون مخلوقی تازه به دنیا می‌آورد.

قصه‌های آندرسن را می‌توان به چند گروه طبقه‌بندی کرد:

... قصه‌های عامیانه (فندک، کلاوس کوچک و کلاوس بزرگ و دوست مسافر).

... قصه‌هایی که براساس زندگی خودش نوشته است (جوچه اردک زشت، درخت کاج، او برای هیچ چیز خوب نیست).

... داستان‌هایی درباره دانمارک (ساد از ولادیمیر وانه و دخترش می‌گوید، هولکرد اشک).

... داستان‌هایی که طنز انتقادی دارند (لباس تازه امپراتور).

روز دوم آوریل سال ۱۸۰۵ میلادی، روز تولد هانس کریستیان آندرسن است. این روز، روز جهانی کتاب کودک نامگذاری شده است.

هر دو سال یک بار، جایزه بزرگ هانس کریستیان آندرسن یا «نوبل کوچک» که معتبرترین جایزه ادبی و هنری در حوزه ادبیات و هنر کودکان و نوجوانان است، توسط دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان، به منظور ارتقای سطح ادبی و هنری کتاب‌های کودکان (از سال ۱۹۵۶ م)، به مجموعه آثار یک نویسنده یا یک تصویرگر که سهم بزرگی در بارور کردن میراث فرهنگی جهانی کودکان و نوجوانان داشته باشد، اعطا می‌شود.

داستان‌هایی که آندرسن برای کودکان نوشته است، ۵ جلد کتاب قطور را در برمی‌گیرد. آندرسن ۱۶۸ قصه و افسانه برای کودکان و نوجوانان

— قصه‌هایی که جنبه فلسفی دارند (سرگذشت یک مادر، سایه).

بررسی جنبه‌های نمایش عروسکی در آثار هانس کریستیان آندرسن

آندرسن یکی از نویسندگانی است که اکثر داستان‌های او خصوصیات یک متن نمایش عروسکی را دارا هستند. آندرسن به دلیل علاقه زیاد به نمایش عروسکی، داستان‌هایش را پیش از آن‌که روی کاغذ بیاورد، در ذهن خود مجسم می‌ساخته و تصاویر زیبایی از آن در نوشته‌هایش ارائه می‌داده است.

ساختمان یک متن نمایشی شامل مقدمه، کشمکش، اوج و نتیجه‌گیری است. یک متن نمایش عروسکی، همان خصوصیات یک متن نمایشی را داراست؛ با این تفاوت که نقطه اوج‌ها ممکن است بیش‌تر، مقدمه به علت معرفی سریع شخصیت‌ها کوتاه‌تر، کشمکش طولانی‌تر و نتیجه‌گیری کوتاه‌تر باشد.

اکثر داستان‌های آندرسن دارای این بافت نمایشی هستند و با کمی پرداخت صحیح می‌توانند منابع غنی نمایش‌نامه عروسکی باشند و یا این‌که خود همین داستان‌ها برای اجرای عروسکی مورد استفاده قرار گیرند.

داستان‌های بندانگشتی، بلبل، پری دریایی، فندق جادو، سرگذشت یک مادر، جوجه اردک زشت، صندوق پرنده، دخترک کبریت‌فروش، قلک، قورباغه کوچولو و بسیاری از داستان‌های دیگر آندرسن از جمله این منابع هستند.

در نمایش عروسکی به موضوعات حماسی، افسانه‌ای، روایی و تخیلی و غیرعادی پرداخته

می‌شود. شاید بتوان به جرأت گفت که مهم‌ترین عاملی که تأثیر عروسکی را از تأثیر زنده تفکیک می‌کند، وجود اعمال و اتفاقات غیرعادی از قبیل قدرت بیش از حد، کارهای جادویی و خارق‌العاده و سحر و افسون و... است. در داستان «شاهزاده خانم نخودی» یک نخود در زیر ۲۰ تشک پر قو و ۲۰ تشک پشم گذاشته شده و با وجود این، شاهزاده خانم نازک‌نارنجی از بودن نخود زیر تشک عذاب می‌کشد و تا صبح نمی‌خوابد.

یکی از خصوصیات بارز و بااهمیت در داستان‌های آندرسن، استفاده از شخصیت‌پردازی اشیاست. برای مثال در داستان سر بطری، قهرمان داستان، یک بطری است که پس از حوادث گوناگون، تنها سر آن باقی می‌ماند. سر بطری نمادی از بعضی از انسان‌هاست که در طی زندگی پرهیابوی خود، سرنوشت غم‌انگیزی دارند.

یکی دیگر از خصوصیات مهم در داستان‌های آندرسن، استفاده از زبان حیوانات و گیاهان است که این خود می‌تواند یکی از جنبه‌های مهم در نمایش عروسکی باشد. برای مثال، در داستان صنوبر، شخصیت داستان درخت صنوبر است. «گل‌مینا» شخصیت اصلی داستان مینا، از داستان‌های آندرسن است که از زبان گیاهان گفته می‌شود.

در این پایان‌نامه، از ۱۹ منبع و مأخذ، برای گردآوری مطالب و نتیجه‌گیری استفاده شده است. بخش دوم این پایان‌نامه، پروژه عملی کارگردانی و اجرای نمایش توپ و فرفره، براساس داستان عروس و داماد، نوشته آندرسن است که تصاویری از اجرای آن نیز ضمیمه پایان‌نامه شده.